12de. JAARGANG — CURACAO DEN 7n DECEMBER 1895 — No 623

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50 voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un annuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

MEDELIJDEN MET DEN PAUS.?

Medelijden met den Paus, die in zijn woning het vreugdebedrijf heeft moeten aanhooren van de menschen, die hem zijn stad, niet erg eervol, hebben ontweldigd ?

Toch niet.

Ik durf geen medelijden hebben met den man, die in ons oude, ons heerlijke, ons eenige Europa, triomfeerend het denkbeeld heeft omhooggehouden van de macht, gegrond op een beginsel, en op de organisatie van een beginsel.

Wie heerscht er dan toch in Rome ? Wat is Rome ?

Is het niet de zetel van den kerkvorst die, een oogenblik verlaten van allen, — bestookt door de heerschers der wereld, geplaagd door de machteloozen, veracht door de wijzen, — louter uit kracht van het vertrouwen op zijn beginsel de wijzen heeft beschaamd, de zwakken heeft opgebeurd en tegenover de heerschers zich als een opperheerscher heeft betoond.

Laten wij ons medelijden bewaren ten behoeve van de mannen, die geleefd hebben en gestorven zijn voor het denkbeeld van een vereenigd Italië, met Rome tot hoofdstad, en tot nieuwe wereldhoofdstad, de wereld zegenend door een nieuwe heerschappij, voortgesproten uit kennis en liefde en bevestigd door de zekerheid, die de vereeniging van het weten en het gevoel aan de menschheid geeft.

O dat ideaal van Italië's martelaars, ondergegaan in de klamme modder der Italiaansche officieële wereld !

Het bovenstaande is een citaat uit het Politiek Overzicht in het jongste nummer van de *Gids*, het voornaamste der liberale tijdschriften in ons land. 't Trok onze aandacht, wijl het een nieuw bewijs levert van het nadeel, dat het zilveren feest der Italiaansche revolutiie aan het revolutionnaire Italië berokkend heeft. Wie had zoo iets voor eenige jaren, wat zeggen we ? voor eenige maanden in de *Gids* verwacht ! Het fiasco van den 20 September moet dan wel verschrikkelijk geweest zijn, daar het zulke bekentenis aan een liberale pen ontlokt, en een pen, die moet schrijven voor heel het liberale kamp in Nederland ! De glorie van den Paus moet dan wel het zonlicht in luister evenaren, daar ze, zij het dan ook maar voor een oogenblik, de dwaling vernietigt, waarin een liberale geest verzonken ligt.

De schrijver heeft geen medelijden met den Paus, al is deze van allen verlaten, bestookt, geplaagd, zelfs veracht. Hij zou het niet durven, hij kan het niet hebben, omdat deze man, beleedigd zoo als niemand beleedigd werd, grooter is dan al zijne vijanden, omdat hij, in weerwil van zijne nederlagen de opperheerscher is over allen. Hij is grooter en machtiger dan de heerschers en de wijzen, en die grootheid en macht blinken juist op het oogenblik, dat men bereid had tot het oogenblik zijner vernietiging. Heel de aarde met al haar volken juichte den Paus toe op den dag, door de Italiaansche revolutie bestemd voor zijn onherstelbaren ondergang.

Neen, met zulk een man kan men geen medelijden hebben ; dat zou een beleediging zijn. Hadden de Christenen medelijden, toen zij hunne medebroeders in het Colyseum zagen verscheuren door de wilde dieren of neergeveld door Cesars gladiatoren ? Zij juichten, zij jubelden, zoo luid zij juichen en jubelen mochten, en het oog van de leeuwen en de zwaardvechters afgewend, hieven zij het ten hemel, om, de wolken doorborend, den palm der victorie te zien, die der martelaren wachten.

Zoo hoge ons natuurlijk gevoel gekwetst zijn, 25 jaren lang, door de beleedigingen, welke de meest verfijnde boosheid Pius IX en Leo XIII heeft aangedaan, wie onzer heeft niet onophoudelijk gejuicht : Leve de Paus ! overweldigd als wij werden door zijne grootheid en majesteit. Men dacht aan geen medelijden, want een hooger gevoel dan het natuurlijke greep de harten aan, en dit gevoel, zoo oud als de Katholieke Kerk en buiten haar niet te vinden, is de bovennatuurlijke geestdrift bij het zien van de zegepralen der martelaren.

Maar, zooals wij zeiden, 't was maar voor een oogenblik, dat de geest des schrijvers in de *Gids* verlicht werd. Dit echter had hij zich zelven te wijten Er was licht genoeg geweest, om hem geheel en al de dwaling te doen verlaten. Zoo treft de goddelijke genade soms als een bliksemlicht de zielen, die van God afgeweken zijn ; en niet zelden is dat oogenblik genoeg om een geheele verandering te veroorzaken, namelijk als de getroffene zelf medewerkt en de hem gegeven genade gebruikt. Maar er zijn er ook, die niet medewerken, en voor hen is de genade vergeefsch geweest.

Had de schrijver in de *Gids*, na over den Paus te hebben gesproken, zoo als hij deed, medelijden mogen hebben met Italië's "martelaars"? In het citaat moge het medelijden in tweeërlei beteekenis gebruikt zijn, de schrijver spreekt met eerbied en instemming én over den Paus én over diens vervolgers. Had hij het laatste mogen doen, na het eerste gedaan te hebben ? Hij kan toch niet ontkennen, dat het die "martelaars" geweest zijn, die den Paus bestookt, geplaagd en veracht hebben, dat het schuim der natie heeft medegewerkt met Cavour en Garibaldi, met Minghetti en Bonghi, met Victor Emmanuel en Humbert, dat dus de "martelaars" met Italië's officieële wereld den Paus het erfdeel der Kerk ontnomen en van Italië eene hel gemaakt hebben.

Waarom moest Rome een *nieuwe* wereldhoofdstad worden, wat slechts kon ten koste van een roof ? Waarom moest een nieuwe heerschappij de wereld komen regeeren, daar rijker zegen niet kon komen dan van hem, die uit Rome de wereld zegende sedert achttien honderd jaar ? Waarom moest hier een tijdperk geopend worden van weten en gevoel, daar heel de wereld haar godsdienst en wetenschap uit Rome ontvangen had en nog blijft ontvangen ?

En wie waren de mannen, die geleefd hebben en gestorven zijn voor het denkbeeld van een vereenigd Italië ! Noem er, die geen wellusteling, geen dief, geen moordenaar waren. Laat de schrijver namen noemen, en de vertoornde geschiedenis verschijnt met een lange lijst van misdaden, soms haar weerga zoekend in de bladen der historie.

Ach, waarom heeft de schrijver, toen de glorie van den Paus zijn benevelden geest verlichtte, niet doorgeredeneerd maar het licht weer laten verdwijnen ? Als de Paus gezegepraald heeft, zelfs over de machtigsten, dan heeft hij het niet gedaan, zooals b. v. de eerste Napoleon, door de stoffelijke macht maar door een

---

FUEILLETON

LUZ NA BENTANA

„Lo mi pone luz na bentana te ora bo ta bolbe, Pedro."

„Ai pakiko, mama? Esai no ta di mester," e piscador moza, koe tabata para na porta caba, a bisa un poco temblando ; mi no por perde camina, i tambe, por bira laat promer mi ta bolbe."

„No, no, mi bon jioe, lo mi pone luz aja, camina ta basta mahoso, i e poco zeta lo no haci mi mas pober. Ora bo ta bolbe bini lo bo mira luz, bo por ta sigur. Bai sosega."

Mama di Pedro tabata biba den un cas chikitoe banda di lamar."

Como biuda di un navegante e tabatin di mantene cincoe jioe. Basta moza ainda i duroe e mester a traha pa e i su jioenan tabatin di come toer dia.

Pedro tabata su jioe major, e tabatin diez ocho anja i pa su anja e tabata un homber balente.

Toch su mama no tabata muchoe contentoe coe ne, el tabata muchoe biboe, muchoe brutoe.

Pedro kier a bira navegante i esai tabata henteramente contra gustoe di su mama pasobra su esposo a perde su bida na lamar i semper le ta den ansia, ora su jioe lo ta na lamar, cordando, kiko lo por a socede.

Es anoche koe Pedro a sali lo ta pa el un coeminzamentoe di un bida nobo.

E biuda bieeuw a pone luz na bentana asina koe leeuw den lamar hende por a mirele i ora el a caba su trabao el a bai sinta un poco i a pega sonjo. El a lamanta, Pedro no a bini ainda i mainta solo koe a sali a haja luz na bentana.

Pedro a scohe es anoche pa toema despedida pa semper di su cas paternal. E bida aja el no por a wanta mas, el kier a hui for di bista i bon consegonan di su mama. El a spera di bira ricoe of alomenos un bon navegante balente. Marduga un barcoe grandi lo a sali i le bai coenele como matroos. For di e ora su bida nobo lo coeminza,

Tal bida el a gusta mas.

En berdad, di bez en cuando ora orcan tabata tira lamar ariba barcoe i ora belanan tabata boela bai, mientra Pedro tabata mira leeuw luz di un of otro vuurtoren, el a corda anto ariba su cas, camina toer anoche luz na bentana tabata wardele, i algun bez den bonita anoche ora matroosnan tabata canta nan canticanan el a corda ariba su mama koe por a canta coe tantoe gustoe, coe tantoe sona duci i toch el no por a resolve di bai mira su mama.

Anjanan a pasa i el no a corda mas ariba su patria ni ariba su mama. Pedro a bira un navegante toer afor, bientoe, awa seroe, calor of frioe pa e toer e cos tabata mescos.

Si tabatin di juda otro barcoenan e tabata di promer i despues koe el a bira offial, toer otro tabatin mas respect pa e koe pa captan mes.

Nan a caba un biage largoe i porfin lo nan mira nan patria „Old England," trobe.

Tabata un ánoche scur, nubia a tapa luna i strea i nada nan por a mira koe luz di vuurtoren.

Lo bira un anoche terrible pa „Agamemnon," — asina e barcoe a jama ; un matroos a tira su sigá afor, sin el a ripara el a cai den bodega i :

„Kimamentoe ; kimamentoe !" un di e matroosnan ta grita despues di un mitar ora.

Es koe a sigi awor, mi no por scirbi. Boto sol por ta nan salbacion. Captan, mas koe el tabata bleek ni morto -- a munstra koe e tabata un heroë. El no a corda ariba e mes, pero el a haci toer su posible pa scapa otro ; i Pedro no a traha mescos koe Captan, nan por a hajele semper camina tabatin di mas tantoe peligro.

Nan a baha toer boto, solamente Captan i Pedro tabata ariba barcoe ainda.

„Captan, cos a caba !"

„Si, Pedro, lo nos duna otro manoe pa di laatste bez i anto....

„Captan, podicer nos por scapa !"

„No mi amigoe, mi ta bai coe mi barcoe ; mi no tin esposa ni jioe ; mi a stima mi barcoe i ta moeri coe ne."

Esai tabata su ultimo palabra.

Nan a tende manera nn tiroe di cientoe cajon i barcoe a boela na laria.

Mitar morto Pedro tabatin fortuna di por a cohe un balki grandi. Despues di a drief algun ora, nn ola grandi a tirele ariba tera, camina el a keda droemi sin conocementoe.

Porfin el a habri wowo -- i el ta ripara koe lamar a tirele camina el a pasa anjanan di su gubentud, i manera mester ta asina el a tende un hende canta un cantica bieeuw; :

Den bentana tin un luz.
Pa mi jioe mi a pone e luz.

Pedro su wowo a jena i el a corda ariba palabra di su mama :

„*Ora bo ta bolbe lo bo mira luz na bentana.*"

Diez ocho anja el a pasa ariba lamar, kende por sabi, koe su mama ta na bida ainda, pero lo tin hende, koe a conosele, ie papia di djele coe nan, asina Pedro a corda i coe un coerazon jen di sintimentoe el a lamanta i ta bai cas di su mama,

Ta kiko ? E no ta mira un luz na bentana ? Ta sonja e ta sonja anto ?

No ! e no ta na sonjo. E ta bati na porta i un muher bieeuw, flacoe coe cabei blancoe a habri.

„Ta kende ?" e ta puntra.

„Un pober navegante, koe a perde su barcoe."

„Drenta i cajenta bo curpa. Ta un mal anoche, sigur bo a bini aki, pasobra bo a mira e luz. Ta cerca binti anja largoe e ta para toer anoche aja. Esai mi ta haci pa mi jioe, koe a bandona mi. Toer mi jioenan a moeri, mi ta warda mi Pedro i anto mi por moeri fortunar."

Pedro no por wanta mas. E ta braza su mama : „pordon mama pordon !

Pero su mama ta hiza su cabes i dici : „Bo ta mira mi Pedro, koe bo no por a loebida bo mama, mi tabata sabi, koe lo bo bolbe," i jen di legria el ta brazele.

Desdi e dia no tabatin mas fiel jioe koe Pedro i e tabatin fortuna di por a traha algun anja ainda pa su mama, koe a moeri den su braza.

Amor maternal ta vence toer cos.

beginsel. Doch de "martelaars" hebben dat beginsel dan toch niet gehad, anders zouden zij, met het beginsel en de stoffelijke macht, zonder eenigen twijfel hebben moeten zegevieren over den Paus, die het beginsel had zonder die macht.

Trouwens, de schrijver zegt letterlijk hetzelfde: de "martelaars" leefden voor "het denkbeeld van een vereenigd-Italië, de Paus echter voor "het denkbeeld van de macht, *gegrond op een beginsel.*" Dit laatste ontbrak dus aan de "martelaars." Daarenboven was de macht *het eigendom* des Pausen, dat zonder roof en diefstal niet aan de "martelaars" kon overgaan.

Zoo ontleed, levert het citaat uit de *Gids* het onbegrijpelijkste tafereel van de verbinding en verwarring der liberale geesten, van een geest zelfs, die in vatbaarheid voor goede indrukken torenhoog zich verheft boven de "martelaars," welke hij vereert. Die geest is zeker nog niet geheel bedorven, maar helaas toch zoo ver van het goede pad afgedwaald, dat hij, het licht van Boven ontvangende, daarin wel gretige blikken werpt maar het niet vasthoudt. De dwaling is hem te lief, hij kan er niet van scheiden.

Dat leert de betooverende macht der dwaling kennen, maar daardoor ook het vreeselijk gevaar, dat hij loopt, die er zich aan overgeeft.

Maasbode.

INGEZONDEN

Een zilveren jubilé.

Verleden zondag 1 Dec. werd op ons eiland een zilveren jubilé gevierd, waarvan door velen misschien niets is opgemerkt, doch in de oogen van God en der Engelen niet onopgemerkt zal zijn voorbijgegaan. Op dien datum nl. was het 25 jaren geleden, dat de Eerw. Liefdezusters van Breda zich belastten met het verplegen van krankzinnigen in het "Gouvernements" Gesticht: *Montecristo.*

Geen ongelukkiger mensch op aarde dan die het gebruik van de edelste gave moet missen, wiens verstand aan boeien ligt, die hij niet verbreken kan. Doofstommen zijn ongelukkig, blinden misschien nog beklagenswaardiger, maar wat zij missen wordt aangevuld door het verstand, dat zich dikwijls des te heerlijker ontwikkelt en die ongelukkigen troost en opbeurt in hun lijden. Maar beroofd zijn van die gave (althans van het gebruik daarvan), die den mensch tot mensch maakt, o God, welk een ongeluk!

Hebt gij ooit eene inrichting voor krankzinnigen bezocht, lezer? Hoe droevig was dan de indruk bij het binnentreden in die plaats, waar zich niets bevinden dan ruïnen van menschen? Maar hebt ge ook niet ondervonden, hoe goed het u deed, te midden dier ongelukkigen Engelen te zien rondzweven in menschelijke gedaante, overal met zachte hand hulp en troost schenkend? En welke vergelding wordt haar daarvoor geschonken?

Van de wereld ontvangen die Eerw. Zusters niets; aan haar onbekend, brengen zij van de maatschappij afgezonderd, te midden dier ongelukkige wezens werkzaam, haar leven door, zonder eenige lofspraak zelfs te verwachten.

Van den kant der verpleegden is geen vergelding te hopen; och, nauwelijks hebben ze eenig besef van hetgeen voor hen gedaan wordt; ja zelfs vergelden zij dikwijls het goede op een wijze, die heldendeugd vordert, om ze te verdragen.

Ontvangen zij dan van de Regeering een waardig loon voor zooveel opoffering? Helaas! tot onze allergrootste verwondering vernamen wij dat de Regeering hier verpleegsters en verpleegden gelijkstelt, d. w. z. aan de heldhaftige verpleegsters die zich dag en nacht opofferen en aan de maatschappij de allergrootste diensten bewijzen door zich te belasten met de verpleging van wezens, die voor de maatschappij schadelijk en gevaarlijk zijn, — geeft onze Regeering hetzelfde karig onderhoud als aan den armsten krankzinnige, die uit de maatschappij verwijderd moest worden. Kan, ja mag men dat eene billijke vergelding heeten voor zooveel offer? Staat hier het loon eenigszins in verhouding tot de zwaren verdienst? Is dat zelfs een loon toereikend voor het noodzakelijk levensonderhoud dier edele en bewonderenswaardige verpleegsters? Voorwaar eene zonderlinge manier om ontvangen diensten te beloonen, doch die tevens duidelijk aan het licht doet komen, dat andere drijfveeren dan het geld onze liefdezusters bewegen, om de zwaarste en vernederendste diensten te bewijzen aan wezens, die, hoe ook ontaard of misdeeld, toch altijd nog hunne medemenschen blijven.

Ook zij dragen het evenbeeld Gods. Ook van hen, ja juist van hen, heeft de Goddelijke Meester gezegd: wat gij aan den minste der mijnen doet, doet gij aan mij. Meer is er niet noodig voor de heldhaftige maagd, die zich aan den dienst van Christus heeft toegewijd. Zij offert zich op, zij vermenigvuldigt zich, zij doet wonderen op het gebied van liefde en geduld niet om den lof of de goedkeuring der menschen, maar uit liefde tot Hem, aan Wien zij haar hart en hare liefde heeft toegewijd.

Vijf en twintig jaren hebben de Eerw. Liefdezusters van Breda de zware taak der krankzinnigen-verpleging in deze kolonie met eere vervuld en de bewondering verdiend van al wie haar gadesloeg zoo Katholiek, als Protestant of Israeliet. Met reden mogen wij haar gelukwenschen met haar in alle stilte gevierd jubilé, terwijl wij er den vurigen wensch bijvoegen, dat de kolonie nog lang genot mag hebben van de liefderijke zorgen dezer heldinnen van liefde.

De Curaçaosche maatschappij blijft haar dankbaar voor zoovele bewezen diensten en met de goedkeuring des Almachtigen zal haar ook de goedkeuring aller weldenkenden niet ontbreken.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De Gouverneur is verhinderd Zondag 8 December a. s. bezoeken af te wachten.

De Adjudant,
VAN WINGEN.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Emilio Pontiles, Juan Vicente Flores G. de Gómez Jr., Franccesco Custode 2, Clemencia Elans, Francisco Martinez, Matilde van Eyter, C. ter Veen, M. de Castro (aang.)

NEDERLAND.

Uit Batavia wordt aan het *N. v. d. D.* geseind, dat de kassier van de Factory der Nederlandsche Handelsmaatschappij te Penang met f 200.000 op de vlucht is gegaan.

Het blad teekent daarbij aan:

„De Factory der Nederlandsche Handelsmaatschappij, gevestigd te Batavia, heeft, zooals men weet, agentschappen te Semarang, Soerabaja en Singapore, en eigen kantoren te Cheribon, Tegal, Pekalongan, Pasoeroean, Tjilatjap, Padang, Medan en Penang.

„De directie der Nederlandsche Handelsmaatschappij te Amsterdam had reeds iets van het geval vernomen. De agent uit Singapore was reeds tot onderzoek naar Penang. De directie achtte echter het bedrog vermoedelijk overdreven, omdat de kassiers op enkele dezer kantoren meestal Chineezen zijn, aan wie nooit zulk een groote kas in beheer wordt gegeven."

BUITENLAND,

Rome.—Donderdagmorgen 7 Nov. werd in de kerk van den H. Lodewijk een plechtige lijkdienst gehouden voor de gesneuvelde soldaten op Madagaskar. De Fransche gezant en een groot aantal oversten en religieuzen van Fransche stichtingen te Rome waren er bij tegenwoordig. Kardinaal Richard, aartsbisschop van Parijs, die thans te Rome vertoeft sprak de absolutie uit.

— Denzelfden middag om twee uur heeft kardinaal Richard in zijn titulaire kerk van de H. Maria in Via een prachtig marmeren beeld der H. Genoveva, patrones van Parijs, ingewijd. Een geestelijke van de orde der Servieten heeft een lofrede uitgesproken, daarna zegende de kardinaal het beeld en hield een toespraak in het Fransch tot de talrijke aanwezigen, meest Franschen en vreemdelingen; met een solemneel lof werd de plechtigheid gesloten.

— Naar gemeld wordt, zal Mgr. Satolli niet naar Rome komen om den kardinaalshoed te ontvangen, maar zal deze hem overhandigd worden door kardinaal Gibbons.

— Den vooravond van Allerheiligen is de Paus in de St. Pieter gegaan om daar te bidden. Z. H. heeft besloten twee Spaansche Prelaten tot Kardinaal te creëeren, nl. den Aartsbisschop van Valladolid en den Bisschop van La Seo d'Urgel.

— Z. H. de Paus heeft besloten tot het houden van een geheim consistorie op 25 November waarin een bisschop gepreconiseerd en 9 nieuwe kardinalen zullen worden benoemd. Den 28 Nov. zullen aan de nieuwe te Rome vertoevende kardinalen de onderscheidingsteekenen worden gegeven.

— Z. H. de Paus ontving Maandag ter gelegenheid van den 300sten verjaardag van de terugkeer der Ruthenen in de katholieke kerk, een Rutheensche deputatie, waaronder zich twee rijksraads-afgevaardigden bevonden. In zijne toespraak verklaarde Leo XIII, voor de Ruthenen alles te zullen doen wat in zijn macht was, en het oude Rutheensche college te Rome te zullen heropenen.

Italie.— In den nacht van Dinsdag op Woensdag 5 en 6 Nov. heeft men te Rome weer schokken van aardbeving gevoeld.

— Uit Rome meldt men het volgende, dat een eigenaardig licht werpt op de Italiaansche toestanden.

Twee beruchte bandieten, de gebroeders Frattarolo, legden dezer dagen een onverwacht bezoek af bij een rijk edelman op zijn buiten te Vico Garganico in de buurt van Foggia. De gastheer stond juist gereed om te vertrekken en zijn paard was gezadeld, zoodat de komst der bandieten hem niet zeer verheugde. Hij hield zich echter goed, daar hij hen niet durfde beleedigen. Zij spraken hem echter zeer beleefd aan en verzochten hem niet bang voor hen te zijn, omdat zij, naar zij beweerden, in niets van andere gewone menschen verschilden.

Nadat hij met de bandieten een tweede ontbijt had gebruikt en hun sigaren had aangeboden, wilde de gastheer hun nog een banknoot van 100 lire geven. Dit aanbod sloegen zij echter af, want, zeiden zij: „wij zijn geen roovers, doch zwerven alleen maar het land door, ten einde gelegenheid te vinden om wraak te nemen op onze vijanden."

Toen de gastheer later te paard steeg en wilde vertrekken, boden zij aan hem een eind weegs te brengen en deden dit ook, op hunne muilezels gezeten. Het speet den heer evenwel in het geheel niet, gelijk men zich gemakkelijk kan voorstellen, toen hij hen voor het laatst gezien had.

— 9 Nov. is te Rome voor het hof van assisen het proces begonnen tegen de medeplichtigen van Lega, den dader van den aanslag, die verleden jaar tegen Crispi werd gepleegd. Zooals men weet, loste Lega een revolverschot op Crispi, toen deze zich naar de Kamer begaf, en werd tot 20 jaar dwangarbeid veroordeeld.

De rechtbank kwam tot de overtuiging, dat er een complot tegen het leven van Crispi was gesmeed en dat Lega medeplichtigen had. De beschuldigden zijn tien in getal.

— De Italiaansche Regeering is en blijft nog maar steeds zeer boos op Carlos, en....op den H. Stoel! De grootste woede der Italiaansche Regeering keert zich echter tegen den Paus wiens onveranderlijke houding het zoo vurig begeerde bezoek van Carlos in het Quirinaal verijdeld heeft. De officieuze pers en vooral de *Tribuna* verlangen, den H. Stoel met nieuwe vervolgingswetten te straffen. „We zijn tot dusver veel te goed geweest," zegt de *Tribuna*, „en nu het Vatikaan ons den handschoen toewerpt, moeten wij dien zonder aarzelen opnemen. Na de Waarborgenwet aangenomen te hebben, heeft men het artikel, waarin melding gemaakt werd van een wet tot regeling van de kerkelijke eigendommen, niet toegepast en dat met het eenige doel om de Curie tevreden te stellen, want door die nieuwe wet had men den nood van zoovele arme priesters kunnen lenigen, die van honger sterven, terwijl andere Prelaten tal van rijke ambten bekleeden. Evenzoo heeft men, om het Vatikaan niet te verbitteren, het ontwerp op de echtscheiding niet ingediend. De welwillendheid van Italië is het, wat de stoutmoedigheid van het Vatikaan ten gevolge heeft gehad. Het wordt tijd dat daaraan een einde kome; er moet een krachtige en energieke politiek tegenover de geestelijkheid te baat genomen worden, waartegen men noch in het binnen-noch in het buitenland bezwaar zal maken." Men verwacht in de Kamer, welke in het laatst van November weder bijeenkomt, een levendige beraadslaging over de betrekkingen tusschen de Regeering en den H. Stoel.

Frankrijk.— Het nieuwe radicale Ministerie Bourgeois heeft zich aan de Kamers voorgesteld met eene "verklaring," die zekerlijk aan breedvoerigheid niets te wenschen overlaat. Zij vangt aan met de belofte, dat aan het besluit der Kamer om de omkooperij-kwestie nauwkeurig te doen onderzoeken en alles wat dienaangaande bekend wordt openbaar te maken, voldaan wordt. Een wetsontwerp zal worden ingediend, waarbij aan leden der Vertegenwoordiging verboden wordt zitting te nemen in besturen van maatschappijen, die in betrekking zijn tot den Staat. Wie aan syndicaten van uitgifte deelneemt, verliest daardoor zijn mandaat. De instructie in correctioneele en strafzaken zal worden gewijzigd. Spoed zal worden gemaakt — daar de parlementaire werkzaamheden in den laatsten tijd vertraging ondervonden — met de afdoening der begrooting. De Regeering is voor eene progressieve successie-belasting. Wat de dranken-belasting betreft, is zij voor ontheffing der zoogenaamde hygiënische dranken. Bij de Kamer zal eerlang worden ingediend een ontwerp-inkomstenbelasting, "het beste middel, om de onbillijkheid bij de verdeeling der lasten" te verhelpen. Voorts zijn in bewerking ontwerpen tot verzekering van werklieden, tot vestiging van ondersteuningskassen, tot onbeperkte uitbreiding van het recht van vereeniging. Ook zullen voorstellen gedaan worden tot regeling der betrekkingen tusschen Kerk en Staat. Aan het tegenwoordig economisch stelsel zal niet geroerd worden, maar wel zullen maatregelen worden genomen, om handel en industrie tegen internationale speculatie te beschermen. Het Ministerie brengt hulde aan leger en marine. Op het beheer der geldmiddelen zal het nauwkeurig acht geven. De quaestie van een koloniaal leger zal het ernstig overwegen. Wat de buitenlandsche staatkunde betreft heeft Frankrijk zich bondgenooten verworven, waardoor het evenwicht in de geheele wereld is hersteld. In deze richting zal, overeenkomstig den volkswensch, worden voortgegaan. Op vreedzame wijze zal Frankrijk zijn invloed, belangen en rechten allerwege handhaven. De Regeering hoopt op eene krachtige meerderheid tot verwezenlijking van haar programma en tot verdediging der wetten, tot waarborging zoowel der individueele vrijheid als van die der vereenigingen, tot handhaving van recht en orde, tot het behartigen ook vooral van de belangen der lagere klassen. De Republiek geeft de beste waarborgen voor een zedelijken vooruitgang en is 't eenige middel om aan stuitende ongelijkheden een einde te maken. De Regeering doet een beroep op de Kamer en noodigt haar uit tot handelen in plaats van bespie-

gelingen te houden. Wil men andere artikelen op het program, dat men dan spreke, dan kan het land beslissen waaraan de voorkeur te geven. Aldus het program van de Regeering dat zekerlijk gemakkelijker op te stellen dan uit te voeren zal wezen. Het viel blijkbaar in zeer goede aarde zoowel bij de radicalen en socialisten als bij de leden der Rechterzijde, die telkens door toejuichingen interrumpeerden, terwijl de gematigde Republikeinen het stilzwijgen bewaarden. De socialist Jourde riep aan het slot: „Bravo! Dat is de eerste taal van een Republikein!" En door een aantal Afgevaardigden werden de Ministers gelukgewenscht met dit hun eerste optreden, dat algemeen zeer is medegevallen.

— Ter vervanging van den tot Minister van Marine benoemden Franschen Afgevaardigde en President der begrootings-commissie Lockroy is de heer Cochery thans tot laatstgenoemde betrekking benoemd. Nu moet nog een opvolger worden aangewezen voor den tot Minister van oorlog benoemden rapporteur De Cavaignac. De Minister van Justitie de heer Ricard, is ijverig in de weer met het voorbereiden der vervolging in te stellen tegen een aantal omgekochte Parlementsleden. Van Bonapartistische zijde is zoowaar alweer eene interpellatie aangekondigd over grondwets-herziening.

— Gelijk men weet, is der Fransche Regeering, uit den tijd dat Frankrijk nog Katholieke Koningen had, het voorrecht overgebleven zelve Bisschoppen te benoemen, onder voorbehoud der Pauselijke goedkeuring. De minister van Eeredienst, een vrijmetselaar, ontbood dezer dagen, blijkens de *Croix*, een priester uit de provincie en bood hem een openstaanden Bisschopszetel aan, als hij zich wilde verbinden om, eenmaal Bisschop, den vrouwenkloosters in zijn diocees voor te schrijven, zich aan de nieuwe kloosterbelasting te onderwerpen. De priester heeft geweigerd, wel wetende dat de Paus, gelijk de *Peuple français* zegt, hoewel hij de kloosters vrijlaat zich al of niet te onderwerpen, de voorkeur aan den tegenstand tegen de onrechtmatige wet geeft.

— De in Frankrijk aangekomen geschenken van den Czaar zijn bestemd voor de steden Parijs, Toulon, Marseille en Lyon, als blijk van erkentelijkheid voor de goede ontvangst, welke daar het veelbesproken Russisch eskader ten deel viel. Parijs ontvangt twee prachtige jaspisvazen, met brons gemonteerd en met het opschrift: "1893 Kroonstad; Toulon." De overige steden ontvangen ieder een groote allegorische schilderij van Bugoluboff, een voorstelling van het Fransch-Russisch bondgenootschap.

— De nieuwe minister-president heeft aan den Parijschen gemeenteraad op zijn verzoek doen weten, dat hij geen enkel bezwaar heeft tegen de heropening der arbeidsbeurs, doch op voorwaarde dat alleen de leden der wettig samengestelde werkliedenvereenigingen daar toegang zullen hebben en men er niet aan politiek zal doen.

Duitschland.— Koning Carlos van Portugal was Zaterdag 2 Nov. op het nieuwe paleis te Potsdam de gast van Keizer Wilhelm. Hij zat aan tusschen zijn gastheer en de Keizerin, met den Rijkskanselier Von Hohenlohe tegenover zich. Keizer Wilhelm dronk op zijn gast, waarna de muziek het Portugeesch volkslied speelde en Koning Carlos dankte [in het Fransch] voor de hartelijke ontvangst, waarop de muziek het Pruisische volkslied deed volgen. Jl. Zondag liet de Keizer den Portugeeschen Koning de keten overreiken van de Koninklijke huisorde der Hohenzollern.

— Nog altijd „Culturkampf?" De citadel te Wezel, die in den bloeitijd der fameuze Meiwetten dikwijls katholieke geestelijken herbergde, is dus wederom de gedwongen woonplaats eens priesters. Het is de WEerw. heer kapelaan K., uit het aartsbisdom Keulen, die in 't jaar 1879 op 17jarigen leeftijd in eene buitenlandsche orde trad, maar later uit onbedachtzaamheid verzuimde naar Duitschland terug te keeren om, volgens de toen bestaande wetten, zijn dienstplicht te vervullen. Hij ging toen naar Rome en studeerde aan het Germanicum, waarna hij tot priester gewijd werd en eenige weken zelfs, zonder last van overheidswege te ondervinden, in zijn vaderland bij zijne ouders doorbracht. Inmiddels was nu ook de dienstplicht der geestelijken weder ingevoerd, en 't vorige jaar keerde de Eerw. heer K. voorgoed terug en was als godsdienstleeraar aan het katholieke onderwijzeressen-instituut te Breslau werkzaam. Ongestoord oefende hij hier de priesterlijke bediening uit, te meer, daar bij de troonsbeklimming van den nieuwen Keizer eene algemeene amnestie was uitgevaardigd. Den 7 September jl. echter werd hij door 2 politiedienaren in zijne woning gearresteerd en dadelijk naar de gevangenis geleid, vanwaar men hem naar Dusseldorp voerde en voor den krijgsraad stelde, die hem wegens disertie tot 10 maanden vestingstraf en 2 jaren militairen dienst veroordeelde. In plaats van het priesterlijk gewaad, draagt de heer K. nu de gevangenkleeren. De behandeling is echter goed en het is hem nu ook toegestaan de H. Mis te lezen. Het is te hopen, dat het verzoek om gratie, dat door hooggeplaatste personen aan den Keizer is gericht, den priester weldra weder in de gelegenheid stelt, ongestoort zijn H. ambt uit te oefenen.

— Het „Verbund kautmännischer Vereine," waarbij 82 vereenigingen met meer dan 100.000 leden zijn aangesloten, heeft aan den minister van Binnenlandsche Zaken een nota gericht, waarin de uitkomsten zijn neergelegd van een rondvraag bij de vereenigingen, in zake Zondagsrust. De overtuiging der meerderheid komt hierop neer, dat voor alle takken van den handel, met uitzondering der winkelnering, dus voor den groothandel, fabriekskantoren, bank en assurantiewezen, agentschappen, enz. reeds nu kan gestreefd worden naar volledige toepassing van het beginsel der Zondagsrust. Zelfs in de winkelnering zou de arbeid op Zondag tot des voormiddags beperkt, en door afwisseling van het personeel, aan de employés ten minste om de 14 dagen een geheel vrijen Zondag verschaft kunnen worden.

Engeland.—De Engelsche pers publiceert omtrent den toestand in het rijk van den sultan het eene onrustbarende telegram na het andere. Zoo verneemt de *Daily News* nu weer uit Constantinopel, dat de berichten uit Klein-Azië ontzettend zijn en alleen in Diarbekir 8000 menschen zijn gedood.

Ook de niet-Engelsche pers schetst den toestand als zeer ernstig, maar geeft daarentegen in hoofdzaak de schuld aan de Armeniërs zelf. Zoo de correspondent der Belgische *Indépendance* te Constantinopel, die seint, dat de Armeniërs voortgaan met een vijandig optreden tegen de Mohammedanen. Te Bitlis, Erzeroem, Marech en Diarbekir vielen de Armeniërs de Muzulmannen aan, terwijl zij in de moskeeën hun gebed verrichtten. In de nabijheid van Marach werd een Turksch officier met vrouw en kinderen vermoord. Elders werden verscheiden door Muzelmannen bewoonde dorpen geplunderd en verwoest.

Ook van Duitsche zijde wordt de meening uitgesproken, dat de Armeniërs van plan zijn de beweging gaande te houden, ten einde een tusschenkomst der mogendheden noodig te maken. De Russische pers is hier sterk voor en wil dat op een internationaal congres het bekende tractaat van Berlijn worde herzien.

De Engelsche minister-president, lord Salisbury, heeft aan het feestmaal in Mansion-House, bij gelegenheid van de installatie van den nieuwen lord-mayor, zijn gewone jaarlijksche politieke redevoering gehouden en natuurlijk ook de Armenische kwestie ter tafel gebracht.

Hij twijfelde er aan, of de sultan bereid is, de hervormingsmaatregelen in Armenië ten uitvoer te brengen. Mocht nu Turkije nalatig daarin zijn, dan zou het eenige gevolg wezen, dat het zijn zelfstandigheid verloor. Van den anderen kant meende lord Salisbury, dat alle mogendheden de noodzakelijkheid inzien van Turkije te behouden, opdat een noodlottig Européesch conflict worde voorkomen.

Heel geruststellend luidt dit niet, want als de sultan weet, dat de vrees voor onderlinge geschillen de Europeesche mogendheden van een krachtig optreden tegen Turkije zal weerhouden, dan zal hij zeker niet meer dan hoog noodig is gevolg geven aan zijn belofte tot het invoeren van hervormingen.

Op voorstel van den minister van Marine heeft de Fransche regeering besloten, dat de jaarlijksche reis in de Levant van een divisie van het middelandsche-Zee-eskader met een maand zal worden vervroegd naar aanleiding van de gebeurtenissen in Turkije. Ten gevolge van dit besluit zal onmiddellijk een divisie vertrekken om haar tocht te volbrengen.

De *Correspondance Verte* deelt mee, dat door de Italiaansche regeering een document is ontvangen, waarin de Engelsche regeering in bijzonderheden duidelijk de voorwaarden meedeelt van een overeenkomst met Italië betreffende een gemeenschappelijk optreden tegen Turkije, en op het voorstel een spoedig antwoord verzoekt.

Middelerwijl wordt het nieuwe Turksche ministerie zeer slecht ontvangen. De Jong-Turken willen er niets van weten en dreigen met nieuwe gewelddadigheden in Constantinopel. Het heengaan van den afgetreden grootvizier Kiamil-pasja staat gelijk met een ongenade. Hij was niet langer geneigd, de onoprechtheid des sultans tegenover de mogendheden met zijn naam te dekken. Daarom kreeg hij zijn ontslag en werd hij naar Aleppo verbannen.

Van den anderen kant is de gewezen wali der provincie Wan, Bahripasja, die op aandringen van den Engelschen gezant was afgezet wegens zijn gedrag tegen de Armeniers, met het grootkruis der Osmanié-orde begiftigd, volgens de Turksche *Staatscourant* als belooning voor zijn goede diensten.

Dit is zeker een goed middel om de Armeniërs tot kalmte te stemmen!

Met weet, dat vooral van Engelsche zijde heel wat harde woorden gezegd zijn aan het adres van Rusland, naar aanleiding van een geheim tractaat, dat dit land met China zou gesloten hebben.

Thans heeft ook lord Salisbury in zijn boven vermelde redevoering dit punt aangeraakt. Hij verklaarde dat Engeland zich niet ongerust hoefde te maken. Ook indien Rusland mocht beproeven, in Oost-Azië vijandig tegen Engeland op te treden, waren de Engelschen machtig genoeg om hun belangen te verdedigen. Engeland kan, volgens lord Salisbury, elke mededinging hetzij in den oorlog, hetzij in den handel gerust aanvaarden, en kan koelbloedig elke poging aanzien om het uit Oost-Azië te verdrijven.

De officieuze *Ostasiatische Courier*, die te Berlijn verschijnt en voeling heeft met het Chineesche gezantschap aldaar, verklaart dat er in het geheel geen verdrag bestaat, waarbij aan Rusland bijzondere voordeelen, o. a. het bezit der gewichtige haven Port-Arthur, zouden zijn toegekend.

Het spreekt echter van zelf, dat Rusland zich te gelegener tijd de aanvallen der Engelsche pers en de hooghartige verklaring van lord Salisbury zal herinneren.

— Eene bekeerlinge. Miss Valerie Gordon Pirie behoort tot eene aanzienlijke familie. Zij is de tweede dochter van den heer Gordon Pirie, wiens kasteelen te Scotstone en in Frankrijk zijn gelegen. Thans is zij tot de Katholieke Kerk bekeerd, heeft van haar rijk leven afstand gedaan en den sluier aangenomen bij de Arme Zusters van Nazareth, te Hammersmith, waar zij zich gaat wijden aan de verzorging van armen, zieken en oude lieden.

— In een door de *Observer* openbaar gemaakt schrijven van den gewezen Premier Gladstone aan Mevrouw Nowikoff over de Armenische gruwelen, zegt de „grand old man" o. a.: „Ik zie in den geest voor mij hoe de niets waardige Sultan, dien God der menschheid tot een vloek heeft gegeven, zijn vaandel in triumf wapperen laat en dat de vijanden aan zijne voeten Rusland, Frankrijk en Engeland zijn. Moge God in zijne genade der Turksche heerschappij en aan alle hare wardaden een spoedig einde bereiden."

Oostenrijk. — Hoe ongeloofelijk het bijna moge klinken, het is thans zeker, dat keizer Frans Jozef geweigerd heeft, de benoeming van den anti-semitischen leider dr. Lueger tot burgemeester van Weenen te bekrachtigen, ofschoon tegen die bekrachting geen enkele redelijke grond kan worden aangevoerd. De zwakke Oostenrijksche keizer blijkt dus weer voor de pressie der liberalen gezwicht te zijn.

De anti-semitische gemeenteraadsleden hebben echter besloten, de candidatuur van dr. Lueger te handhaven. Wij zullen hem zoo dikwijls

herkiezen, hebben zij gezegd, tot de keizer eindelijk besluit, zijn benoeming te bekrachtigen.

Blijft de keizer echter weigeren en de anti-semitische meerderheid op haar stuk staan, dan is er geen andere uitweg dan ontbinding van den gemeenteraad. Doch dan staat het te verwachten, dat de kiezers een nog grooter anti-liberale meerderheid naar het stadhuis zullen afvaardigen.

Bulgarije.—De Katholieke Kerk mag op eene nieuwe zegepraal bogen. Men weet, dat van Russische zijde de felste pressie is uitgeoefend, om vorst Ferdinand te bewegen, zijn zoontje, kroonprins Boris, dat Katholiek gedoopt is, in de Orthodoxe kerk te laten opnemen. De geheele Europeesche pers berichtte onlangs, dat vorst Ferdinand "besloten had, ten einde zich de erkenning te koopen van zijnen troon door Rusland, tot die daad over te gaan. Den 9 Nov. wist men te berichten, zou de Orthodoxe doopplechtigheid geschieden: men wist uur en plaats precies te noemen en wees zelfs den geestelijke aan, die het overdoopen zou verrichten. Eens te meer, Goddank, is dat bericht onjuist gebleken. Eene dergelijke plechtigheid heeft niet te Sofia plaats gehad: de kleine kroonprins is katholiek gebleven, gelijk zijn vader en zijne Bourbonsche moeder (eene geboren Prinses van Parma) het zijn. Men mag zich het woord van Prinses Clementine, Ferdinand's moeder herinneren: „Liever zal Ferdinand zijn troon opofferen dan zijn kind aan het schisma uit te leveren." Vorst Ferdinand is, zooals men weet, een Duitscher van afkomst: een prins van Saksen-Coberg. In hoeverre het juist is, dat hij, gelijk men gelooft, de hulp van het Vaticaan met goed gevolg heeft ingeroepen, om Rusland van diens eisch betreffende zijn zoontje te doen afzien, valt moeielijk te zeggen. Zeker is het, dat de omstandigheid, dat de Russische grootvorsten met hunne zuster, die door aanhuwelijking Duitsche vorstin is geworden, met zooveel hoffelijkheid de vorige week door den Paus zijn ontvangen zeer de aandacht getrokken heeft.

Denemarken.— Het katholicisme breidt zich ook in Denemarken meer en meer uit. De congregatie der Eerw. Zusters van den H. Jozef heeft, — het moederhuis is te Chambery — haar inrichtingen in Denemarken door de stichting van een noviciaat te Kopenhagen vermeerderd. Bij de opening waren reeds twintig novicen; vijf zijn later aangekomen en nieuwe worden verwacht. Onder deze bevinden zich Franschen, Denen, Duitschers, Zweden, Noren en Ieren. Mgr. van Euch, apostolisch Vicaris te Denemarken, heeft deze inrichting ingewijd; verder heeft hij een andere te Frederiksberg in de villawijk geopend. 4 kloosterlingen van de H. Elisabeth zijn geïnstaleerd: zij belasten zich met de verzorging der zieken aan het huis. Voor eenige jaren was geen enkel katholieke inrichting te Frederiksberg te vinden; nu is er eene kerk van den H. Rozenkrans, eene broederschool met 85 leerlingen, een parochiale en een fransche school, die druk bezocht en bestuurd wordt door de Eerw. Zusters; benevens een oudmannen- en vrouwenhuis, waarin meer dan 50 personen door de Zusters worden verzorgd. De installatie der Zusters van de H. Elisabeth voltooit dit geheel van katholieke instellingen. De Fransche legatie te Kopenhagen heeft openlijk sympathie betuigd met deze nationale katolieke inrichtingen. Uit naam der Fransche regeering is een gouden medaille overhandigd aan de Eerw. Zuster Placida, overste van het St. Jozefsgasthuis te Kopenhagen. De leden der ambassade en van het consulaat hebben met Mgr. Von Euch aan de plechtigheid deel genomen. De Eerw. Kloosterlinge is bijna 40 jaren in Denemarken en de congregatie is sedert dien tijd aanzienlijk uitgebreid. Thans telt men er 170 religieusen, 4 huizen bewonende te Kopenhagen, terwijl 4 andere inrichtingen in Jutland nog onder haar ressort behooren. De dagbladen hebben over de terhandstelling dezer eere-medaille in de warmste bewoordingen gesproken. De tijd waarop men over de katholieke werken het stilzwijgen bewaarde, is voorbij en dat is een nieuwe voornitgang.

Zweden-Noorwegen.—Het nieuwe ministerie in Noorwegen heeft reeds eenige zijner laatste zittingen gewijd aan onderhandelingen met Zweden over de Unie-strijd. 3 leden der rechter-, 3 der linkerzijde en een gematigde zullen de onderhandelingen leiden. Nu komt evenwel het orgaan der Noorsche gematigde linkerzijde, *Verdens Gang*, op tegen het kabinet Hagerup, dat zich met de regeering te Stockholm heeft in verbinding gesteld en zegt, dat het Storting geen onbeduidende rol wenscht te spelen in de kwestie. „Het Storting zal een welwillende houding aannemen: het zal geen twist zoeken, maar het staat er toch op, dat zijne rechten onangetast zullen blijven." Wrijving is er nog genoeg en de gemoederen zijn maanden lang in beweging gebracht. De gemeenteraad van Cristiana heeft dezer dagen eene beslissing genomen in zake het voorstel der radicalen om op openbare gebouwen dier stad de zoogenaamde zuivere vlag, zonder het Zweedsche Unieteeken, te hijschen. Het voorstel der radicalen werd met 39 tegen 28 stemmen verworpen.

Azie. — Volgens den *Shangai Mercury* is onder de Chineesche soldaten te Kinkiang eene muiterij uitgebroken. Zij weigeren de overheid, die niets tegen hen vermag. De toestand is ernstig en de bevolking is als met paniek geslagen, terwijl de vreemdelingen gewapend, zich op het ergste voorbereiden.

—Op den 1n November is het bedrag der schadevergoeding, door China aan Japan verschuldigd, te Londen op het crediet der Japansche Regeering overgeschreven. Het vertegenwoordigt 54 millioen sterling of 30 millioen gulden. Men heeft veel gesproken over hetgeen Japan met al dat geld zal doen. Waarschijnlijk zal een bedrag van 3 millioen gebruikt worden om schulden voor schepen en oorlogsmateriaal af te doen. Van het overige zal waarschijnlijk een groot deel gebruikt worden voor nieuw oorlogsmateriaal, waarvoor reeds eenige orders zijn gegeven. Waarschijnlijk zal geen enkel deel in goud worden weggenomen, ofschoon mogelijk een gedeelte voor den aankoop van zilver zal gebruikt worden.

[illegible]